

GRÄNSER

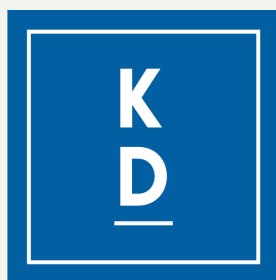

& FRIHET

RÖSTA KD!

VALMANIFEST 2024

Europasamarbetet är en kristdemokratisk innovation. Det är tack vare de som gick före oss på kontinenten som Sverige idag är en del av EU – världens mest framgångsrika freds- och välståndsprojekt. Men inga politiska framgångsprojekt är fria från gnissel och inga framtidsprojekt har råd att stanna av. Svenskarnas stöd för EU-medlemskapet har stadigt ökat, vilket är glädjande. EU och svensk EU-politik måste dock ständigt arbeta för att stärka och behålla unionens legitimitet och långsiktiga förtroende.

Rysslands krig mot Ukraina, hotet från terrorismen, den allt mer ogenerade kriminaliteten och antisemitismen har satt Europas värderingskonflikter under blyxtljus. Enbart de som lever i säkerhet är fria. Att säkerställa frihet och samtidigt hålla gränsen i alla de värderingskonflikter som Europa just nu står inför måste vara Sverige och EU:s överordnade uppgift.

Kristdemokraterna vill ha ett EU som fokuserar på det som EU måste vara bra på. Samarbeta för fred, säkerhet, frihet, tillväxt, en god miljö och ett fossilfritt samhälle. Frågor där gemensamma lösningar behövs och tjänar ett mervärde. Inom områden där det saknas behov av gemensamma EU-lösningar bör samarbetet istället ta ett steg tillbaka.

Kristdemokraterna är varma Europavänner, och samtidigt styrs vår politik starkt av subsidiaritetsprincipen: beslut ska fattas på lägsta ändamålsenliga nivå, det vill säga så nära människor som möjligt utifrån förutsättningarna. Det innebär att vi kristdemokrater både vågar och orkar säga nej till EU-beslut och EU-yttringar på områden som vi brinner för, men som bäst hanteras nationellt, exempelvis skatter, vård, omsorg och sociala frågor. Och vi vågar också säga att EU ibland är lägsta mest ändamålsenliga nivå för beslut – exempelvis klimat- och frihandelsfrågorna. Kristdemokraterna värnar också principen att ha en strikt budgetdisciplin, för att inte lockas att via EU finansiera allt man generellt tycker är bra. Det är viktigt att EU inte heller lånar pengar där skulden skjuts över på kommande generationer, utan en genomtänkt plan.

Det finns en tydlig europeisk kultur bakom en mosaik av nationella och regionala kulturer.

EU är i sin innersta kärna en union som samlas kring grundläggande värden. Dessa västerländska värderingar härstammar från den judisk-kristna etiken och etableras tydligt i EU-fördragets andra artikel: Frihet, de-

mokrati, rättsstat, jämställdhet samt respekt för människans värdighet och mänskliga rättigheter. Unionen är som allra bäst när vi levererar tillsammans på dessa värden – när vi exempelvis tydligt markerar att Ukrainas kamp mot Ryssland också är vår. När vi strävar efter att nästa generation ska få det bättre än vi. När vi agerar i världen för demokrati, mänskliga rättigheter och minskad fattigdom. När vi går samman mot hotet om terrorangrepp. När vi tar ansvar för att de som fått en fristad i Europa kan integreras i det samhälle de välkomnas till. När vi står upp mot en spirande antisemitism, i handling visar och säger: Aldrig igen. Detta är det EU som Kristdemokraterna vill värna.

**ENBART DE SOM LEVER
I SÄKERHET ÄR FRIA.**

ETT TRYGGT EUROPA I EN OROLIG VÄRLD

EU:s relationer till sin omvärld, och omvärldens relationer till EU, är angelägna ämnen där reformer behövs för att rusta Europa för en ny tid. Europas säkerhet – och politiken med bäring på utrikes-, försvars- och gränshanteringsfrågor – är områden där det är uppenbart att EU har ett stort mervärde som skulle kunna utvecklas ytterligare. Det behövs ett starkt EU för att skydda Europas medborgare.

EU:s gemensamma utrikespolitik bör främja och försvara grundläggande värden samt medlemsstaternas intressen i EU:s närområde och i omvärlden. EU utgör gemensamt en av världens starkaste ekonomier, och har stora möjligheter att påverka omvärlden genom verktyg som handel, diplomati, sanktioner, försvarssamarbete och globalt bistånd. Nya steg för att fortsätta utveckla och optimera denna grunddoktrin behöver tas. Inte minst när det gäller främjande av mänskliga rättigheter. EU:s kraftiga och enade respons efter Rysslands anfallskrig mot Ukraina är ett starkt bevis på vad EU bör vara; en stark, enad, uthållig och stadig röst för fred och frihet.

Kristdemokraterna vill bidra till en starkare roll för EU inom säkerhet och försvar. EU:s uppdrag bör spegla verkligheten att Europa måste ta ett större ansvar för sin egen säkerhet. En ökad nivå av EU-samarbete måste alltjämt ske med respekt för medlemsstaternas beslutanderätt på detta område, och fokusera på mervärdet av EU:s omfattande civila och militära verktygslåda. EU bör fullt ut använda sina försvarsinstrument såsom försvarssamarbetet, försvarssamordningen, försvarsfonden, samarbetet kring ammunitionproduktion och försvarsindustri samt försvarsindustristrategin och försvarsindustriprogrammet.

I linje med den Strategiska kompassen måste EU också vara rustat och redo för ett mer strukturerat samarbete med strategiska partners på säkerhetspolitikens område. Det handlar inte om att ersätta de nationella försvaren, eller bygga parallella strukturer till Nato, utan om att använda EU-samarbetet för att på bästa och mest ändamålsenliga sätt bidra till att stärka Europas säkerhet och

försvar och därmed stärka Natos europeiska ben. Inte minst borde EU spela en större roll vad gäller försvarsmateriel och att stärka Europas försvarsindustri. Här vill vi särskilt poängtera det värde som en stark svensk försvarsindustri står för. Det är något vi ska värna i alla sammanhang inom EU, så att det fortsatt tjänar Sveriges säkerhet.

Hybridhot och hybridattacker mot EU och dess medlemsländer är det nya normala. En förstärkt kapacitet att genomföra strategiska kommunikationsinsatser är en av flera viktiga förmågor för EU i syfte att förebygga och motverka vissa cyber- och hybridhot från länder som Ryssland och Kina. EU:s samlade förmåga att stå emot och svara på den här typen av hot vilar på medlemsstaternas nationella kapacitet och förmåga. Unionen har dock även egna långtgående kompetenser. EU:s kapacitet för både strategisk kommunikation och andra proaktiva åtgärder behöver stärkas och utvecklas ytterligare inom områden som situationsmedvetenhet, motståndskraft och motåtgärder. Detta kräver förbättrad samordning – inom EU-systemet, med medlemsländerna, såväl som i relation till Nato och andra strategiska partners.

En annan säkerhetsaspekt som är central ur ett EU-perspektiv gäller gränshantering och migration. Principen och fri rörlighet inom Europa gör att de yttre gränserna är hela unionens angelägenhet. Att ytterligare utveckla och förbättra gränshanteringsfrågorna och migrationsfrågorna på EU-nivå är därför angeläget.

**PRINCIPEN OCH FRI RÖRLIGHET
INOM EUROPA GÖR ATT DE YTTRE
GRÄNSERNA ÄR HELA UNIONENS
ANGELÄGENHET.**

KRISTDEMOKRATERNA VILL:

✓ FORTSÄTT UTVECKLA SYSTEMET FÖR MÄNNISKORÄTTSLIGA SANKTIONER

EU antog 2020 en förordning om ett globalt system för människorättsliga sanktioner, något som Kristdemokraterna länge hade drivit. Beslutet innebär att EU inrättat en rättslig ram som gör det möjligt att rikta sanktioner mot enskilda personer, enheter och organ som är inblandade i brott mot de mänskliga rättigheterna över hela världen. Inte minst att frysa tillgångar och neka inresa för enskilda, är ett exempel på hur unionens muskler kan användas för att främja mänskliga rättigheter. Nu behöver nästa steg tas för att utveckla systemet och dra lärdomar av dess brister. Ett första steg är att ändra förutsättningarna så att beslut kan fattas med majoritetsbeslut istället för enhällighet – så att ett enskilt land inte kan blockera åtgärder. Därtill behöver det så kallade ”verkställighetsgapet” åtgärdas. Idag har enskilda EU-länder olika regler och kapacitet att snabbt verkställa en EU-sanktion mot enskilda som befinner sig i landet. För att sanktionssystemet ska kunna fungera fullt ut behöver steg tas mot en bredare EU-gemensam tillämpning av reglerna.

✓ FÖRSVARSKOMMISSIONÄR OCH FÖRDJUPAT FÖRSVARSPOLITISKT SAMARBETE

Europas säkerhetspolitiska läge har förändrats radikalt sedan murens fall. En period av hopp om avspänning och fördjupad integration har ersatts av en realitet där Ryssland brutit freden och utgör ett hot mot hela den europeiska kontinenten. Mot denna bakgrund är Natomedlemskapet det enskilt viktigaste instrumentet för att garantera både vår egen och Europas framtida säkerhet och vi har som land särskilt att fördjupa försvarssamarbetet i Östersjöregionen och bilateralt med USA.

Samtidigt menar vi att Europa inte enbart ska förlita sig på USA för vår egen säkerhet. Europa måste ta ett större ansvar. Det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet inom unionen har hittills inriktats på krishantering av civil karaktär och på samordning. Kristdemokraterna menar att detta samarbete måste fördjupas och kon-

kretiseras ytterligare, exempelvis gällande försvarsmateriel och förstärkt förmåga att bemöta cyber- och andra hybridhot. Detta i syfte att utgöra ett tydligt europeiskt ben inom ramen för Nato. Eftersom de flesta av EU:s medlemmar redan är medlemmar av Nato har unionen förutsättningarna att fungera som en katalysator för att stärka Europas försvarsförmåga. För att stärka det mellanstatliga försvarssamarbetet i EU anser vi att nästa kommission ska ha en särskild kommissionär med ansvar för försvars- och säkerhetsfrågorna.

✓ INRÄTTA EN EUROPEISK CYBERARMÉ

Det nationella territoriella försvaret är en nationell angelägenhet och försvarssamarbete ska i grunden vara mellanstatligt. För svensk del är det i första hand inom Nato och genom mellanstatligt samarbete detta sker. EU bör stärka sitt samarbete kring cybersäkerhet. Idag arbetar unionen med cybersäkerhetsfrågor som rör förtroendet för den digitala ekonomin och hot mot digital infrastruktur. Detta samarbete bör breddas till att inrätta en gemensam cyberarmé med ett djupare samarbete kring frågor som rör desinformation, attacker mot vitala samhällsfunktioner eller militära digitala mål.

✓ REFORMER FÖR STARKARE EUROPEISK FÖRSVARSSINDUSTRI

Att den europeiska försvarsindustrin både är fragmentiserad och eftersatt har illustrerats tydligt i ljuset av kriget i Ukraina. Det här behöver vi också dra EU-politiska slutsatser av. En sådan slutsats rör behovet av fler gemensamma försvarsmaterielupphandlingar inom Europa, och vikten av att EU också tar steg för att underlätta detta. Den huvudsakliga fördelen med gemensamma upphandlingar är att det pressar priser och leveranstider. Det ger mer ”pang för pengarna”. EU-initiativ för att stimulera och underlätta sådana gemensamma förfaranden har också kommit på plats, inte minst den nya mekanismen EDIRPA – som Kristdemokraterna varit med och förhandlat fram. Samtidigt är EDIRPA ett kortfristigt instrument, tänkt att hjälpa till att fylla de akuta behoven som uppstått efter donationer till Ukraina. Vad

EU verkligen behöver är permanenta och välutvecklade regelverk. Som både underlättar gemensam upphandling och som på andra sätt stärker den inre marknaden för europeisk försvarsindustri. Exempelvis genom undantag från vissa arbetsrättsregler eller ökad flexibilitet i EU-regelverken vad avser moms.

✓ ÖKA FÖRSVARSMOBILITETEN

Att flytta soldater och försvarsmateriel över gränser är ofta en administrativ och tidskrävande utmaning. EU behöver på ett systematiskt sätt vidta åtgärder för att korta dessa ledtider. Det ställer krav på förbättrad transportinfrastruktur, bättre beredskap, mer samspel och strömlinjeformade nationella regelverk samt förstärkt internationellt samarbete, inte minst med Nato. Vi behöver på allvar få till nya gemensamma regelverk för att underlätta militär rörlighet mellan medlemsstater. Den handlingsplan för försvarsmobilitet som EU-kommissionen presenterade 2022 behöver följas upp och konkreta åtgärder behöver komma på plats.

✓ FÖRBJUD TIKTOK OCH SÄKRA STRATEGISKA INTRESSEN I EUROPA

Det har under lång tid pågått en debatt om hur den kinesiska regimen kan komma att använda digital och teknisk infrastruktur i egna syfte – vilket gör Västvärlden sårbar. Det handlar exempelvis om att kinesisk teknik och mjukvara, producerad i Kina, kan användas för att antingen samla in känslig och strategisk information eller potentiellt också styras av kinesiska myndigheter vid en politisk eller militär konflikt. Här har steg redan tagits, men Kristdemokraterna menar att EU omedelbart måste ta större kontroll över denna strategiska och säkerhetspolitiska fråga – och genom lagstiftning begränsa potentiella skadeverkningar av kinesisk teknik som kan användas i andra syften än det tänkta.

Samma kritik har kommit mot den sociala medieplattformen TikTok, som i många länder förbjudits på offentliganställdas telefoner och där man misstänker att kinesiska myndigheter inte bara kan spionera på användare, utan också styra algoritmerna bort från för Kina känslig kritik eller användas för desinformationskampanjer. USA tar nu mått och steg för att få bort ett Kinabaserat TikTok från landet och Kristdemokraterna menar att plattformen ska förbjudas inom EU – alternativt säljas till säkrare part.

✓ KAMPEN MOT RELIGIONSFÖRFÖLJELSE SOM PRIORITERAT UTRIKESPOLITISKT MÅL

Europa har en stor möjlighet, men också ett stort ansvar, att driva på för mänskliga rättigheter i vår omvärld. Genom diplomati, handel, sanktioner, bistånd och ekonomiskt utbyte kan – och ska – Europa främja demokrati och mänskliga rättigheter. Från Kristdemokraternas sida har vi särskilt understrukit den på många håll i världen hotade religionsfriheten. Som världens största biståndsgivare kan EU göra skillnad för att, exempelvis, säkra att de kristna minoriteternas fortsatta kan ha ett hem i Mellanöstern. Som del i detta arbete föreslår Kristdemokraterna att en större del av biståndet kanaliseras via organisationer och samfund som arbetar i den direkta "frontlinjen" i katastrofområden för att bättre nå fram till utsatta minoriteter.

✓ EN NY EUROPEISK KUBA-POLITIK

Kristdemokraterna i Sveriges riksdag röstade emot svenskt stöd till EU:s samverkansavtal med Kuba, det så kallade PCDA-avtalet. Detta eftersom vi bedömde det som alltför naivt att tro att EU skulle kunna påverka den kommunistiska diktaturen i positiv riktning genom normaliserade relationer och ökat handelsutbyte. PCDA-avtalet har nu tillämpats i sex års tid och under dessa år har repressionen mot den demokratiska oppositionen på Kuba förvärrats ytterligare. Kristdemokraterna vill att samverkansavtalet mellan EU och Kuba upphävs, att EU avbryter allt stöd till institutioner som står under inflytande av den kommunistiska regimen, och istället ökar stöd – moraliskt, politiskt och finansiellt genom riktat bistånd – till demokratirörelsen på Kuba. Endast så kan EU bidra till långsiktig förändring i demokratisk riktning.

✓ KVINNOR OCH FLICKOR I FOKUS FÖR ÖKADE FÖRVÄNTNINGAR PÅ EU:S PARTNERS

EU:s relationer till omvärlden måste präglas av de värderingar som präglar unionen. I utrikeshandeln och i utvecklingsarbetet ska demokrati och respekt för mänskliga rättigheter vara viktiga mål och aktiva delar av samarbetet. Kristdemokraterna vill att kvinnors rättigheter, inklusive rätten till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, ska vara ett prioriterat område för EU:s utvecklingsbistånd. Dessutom ska EU kräva att bistånd som går till utbildning bara går till utbildning där flickor är välkomna på samma

villkor som pojkar. Trafficking måste beivras på alla sätt inom EU, även i samarbete med EU:s partners.

✓ STÄRKT INFORMATIONSUTBYTE FÖR BROTTSBEKÄMPNING

Den organiserade brottsligheten har pekats ut som den viktigaste inre säkerhetsutmaningen för EU. Här måste samarbetet hänga med i en fråga som till sin natur är gränsöverskridande. Av de kriminella nätverken är sju av tio aktiva i minst tre EU-länder samtidigt. En avgörande del är att stärka EU:s yttre gräns men det behövs också ett fortsatt stärkt informationsutbyte mellan medlemsstaternas myndigheter. Kristdemokraterna har redan varit med och utvidgat den lagstiftning som styr utbytet av DNA-uppgifter mellan medlemsländerna. Framåt vill vi bygga vidare på det så kallade Ecris-TCN-systemet, som handlar om utbyte av databaser och brottsregister. Detta bör i högre grad även omfatta utbyte med tredjeländer och EU:s kandidatländer.

✓ FORTSATTA REFORMER FÖR EU-GEMENSAM HANTERING AV GRÄNSER OCH MIGRATION

EU-samarbetet bygger i sin kärna på en grundprincip om fri rörlighet inom unionens gränser. Som en följd av detta blir också migration och gränshantering i hög grad en gemensam angelägenhet. I slutet av den här mandatperioden enades EU-länderna och Europaparlamentet om formerna för den så kallade migrationspakten. Det är bra, och i grunden helt nödvändigt, att hitta fler gemensamma lösningar på en fråga som till sin natur också är gränsöverskridande. Att redan vid EU:s yttre gräns kunna göra en åtskillnad mellan de som har, och som saknar, rätt till internationellt skydd underlättar vår strävan att upprätthålla asylrättens principer långsiktigt. Fortsatta reformer för att ytterligare fördjupa och integrera medlemsländernas hantering av dessa frågor kommer att behövas även under nästa mandatperiod. Vi menar att EU:s gemensamma gränsövervakning genom Frontex bör stärkas och antalet gränspoliser växa till 30 000. Kristdemokraterna vill se en utveckling där asylinvandringen primärt hanteras genom kvotflyktingsystem. Detta minskar incitamenten för människor att ge ut sig på farliga migrationsresor samtidigt som det skapar förutsättningar för mottagarländerna att erbjuda ett långsiktigt hållbart, ordnat och förutsägbart mottagande, allt i syftet att

kunna välkomna människor in i samhällsgemenskapen. Vi vill också se över möjligheter att söka asyl utanför EU:s gräns och utveckla samarbetet med övriga länder och regioner som tar ett stort ansvar för att ge människor skydd från förföljelse, krig och katastrofer. Där en person flaggats för ett tidigare allvarligt brott inom EU ska denna inte kunna komma ifråga för att söka asyl.

✓ OANNONSERADE EU-INSPEKTIONER AV YTTRE GRÄNS

Den fria rörligheten inom EU, Schengensamarbetet, är ett av unionens fundament. Men det är ett fundament som ställer stora krav på kontroll av vem som kommer in i Europa. Unionens yttre gräns är aldrig starkare än dess svagaste länk. Frågan om fungerande kontroller vid unionens yttre gräns är en EU-gemensam angelägenhet, och den behöver också behandlas som det. Det här är en fråga med stora implikationer på många frågor. Det är till att börja med en ren säkerhetsfråga; bristande gränskontroll har varit en del av bakgrunden till flera terroråd i Europa. Men att ha kontroll över gränserna är också det enda sättet för att långsiktigt värna asylrätten – utan att det finns ett ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna om hur den yttre gränsens hanteras, kommer förutsättningarna för gemensam migrationshantering inte heller finnas. För att övervaka implementeringen av Schengenregelverket finns en särskild mekanism som bygger på att EU-kommissionen inspekterar medlemsländernas gränshantering. Kristdemokraterna föreslår att Schengens övervaknings- och utvärderingsmekanism (SEMM) stärks, och att inspektionerna sker oftare och i högre grad görs oanmälda. Vi föreslår även att skarpa deadlines ska sättas för när fel och brister ska åtgärdas efter att de upptäckts.

LIVSKRAFTIGT JORD- OCH SKOGSBRUK

En levande landsbygd är en del av den svenska identiteten och kulturen. Det var inte länge sedan vi var ett utpräglad jordbrukssamhälle – och trots industrialisering och inträdet i informations- och tjänstesamhället, är öppna landskap och de gröna näringarna något vi värderar högt och vill värna.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik är viktig för att kunna kompensera bönderna för de högre kostnader som kommer med Europas klimat och höga målsättningar för miljö och djurhållning. Däremot verkar kontinentaleuropéer ha svårt att förstå förutsättningarna både för nordiskt jordbruk och för vårt traditionella skogsbruk. Politiken måste därför gå ifrån onödiga regleringar och klåfingrighet – och gå mot större flexibilitet och insikter om vad som står på spel för ekonomi, biologi och trygghet.

Inte minst har det blivit tydligt att vi måste värna svenskt och europeiskt jordbruk ur ett beredskapsperspektiv. Vi kan inte vara beroende av vår omvärld för att kunna sätta mat på bordet i tider av kris, konflikt eller krig. Vi behöver en politik som kan sortera mellan stora och små frågor, som ser kor som en tillgång och inte en belastning, som ser skogsbrukets ovärderliga bidrag i omställningen till ett fossilfritt samhälle och jordbrukets bidrag till ekonomi, biologisk mångfald och självständighet.

KRISTDEMOKRATERNA VILL:

✓ SKYDDA SKOGSBRUKET FRÅN EU-PÅLAGOR - REVIDERA LULUCF

Skogsförvaltningen som sådan är nationell kompetens. Samtidigt undergrävs den principen när EU under en lång tid bedrivit politik som har direkt och indirekt påverkan på skogsbrukets förutsättningar, exempelvis förordningen om markanvändning och förnybartdirektivet. EU-kommissionen har de senaste åren lagt fram en lång rad förslag som inte visar tillräcklig förståelse för den roll ett hållbart och aktivt skogsbruk har i den gröna omställningen. I Sverige har vi lång erfarenhet av att bedriva ett hållbart skogsbruk och med återplantering som en integrerad del i arbetet. I andra delar av unionen har man andra erfarenheter, vilket skapat en felaktig bild av skogsbruket bland stora delar av kontinentens politiker. Kristdemokraterna vill värna, och ytterligare förtydliga, skogsförvaltning som en nationell kompetens. Berörd EU-lagstiftning bör ge medlemsländerna stor flexibilitet och i högre grad än idag bejaka de klimatmässiga och ekonomiska vinster som ett ansvarsfullt skogsbruk innebär. Kontinentaleuropéer förstår sig inte på svenskt skogsbruk. I EU:s förordning för markanvändning och skog (LULUCF) blir det extra tydligt att EU-kommissionen främst ser svensk skog som en kolsänka, samtidigt som de inte förstår att skogen över tid binder mest kol när den brukas och att svenskt skogsbruk innebär att stora mängder skog planteras varje år. Det är en brist på insikt som hotar svenskt skogsbruk och klimatomställningen – och något som Kristdemokraterna inte kan acceptera. Svensk skog står redan för en mycket stor del av EU:s totala mål på området (eftersom det är vi och Finland som i huvudsak har stora mängder skog) och kommissionen vill därtill att den ska öka. Det slår direkt mot möjligheterna att använda trä för att ersätta fossila utsläpp. Förordningen måste därför revideras. Exempelvis är de varor som skogen bidrar till, så som byggmaterial, positiva bidrag i kampen om klimatet – eftersom trämaterial i sig binder koldioxid och ersätter andra och klimatosmarta material. Därmed måste också EU inom ramen för klimatpoli-

tiken se positivt på ökat uttag av skogsråvara, i kombination med återplantering.

✓ FÄRRE EU-REGLER GÄLLANDE MARKANVÄNDNING

EU-kommissionen har under de senaste åren lagt fram ett flertal lagförslag, både på miljö- och på industrisidan, som påverkar markanvändningen i Sverige. Det är orimligt att från Bryssel detaljreglera markanvändning på det sätt som sker inom ramen för exempelvis lagen om naturrestaurering, där medlemsländer tvingas låta mark gå i träda. Naturrestaureringsförordningen röstades dessvärre igenom av parlamentet under senare delen av den gångna mandatperioden. Därefter har förslaget stött på patrull och kan kräva en ny förhandling. Det välkomnas av Kristdemokraterna, eftersom vi i grunden är anser att detta är ett felsteg från EU:s sida, och att lagen måste stoppas. Flexibiliteten för medlemsländerna i den här typen av frågor är ett grundkrav, inte minst vad gäller skogsnäring, industrimark och bostadsbyggande. Tyvärr har inte detta varit EU:s enda förslag på området. Genom det föreslagna direktivet om övervakning av markhälsa och resiliens, vill EU-kommissionen tvinga medlemsstaterna att inrätta nationella markdistrikt och etablera ett krångligt och dyrt övervakningssystem för markhälsa. Förslaget bedöms samtidigt göra det svårare att till exempel omvandla skogsmark till industrimark eller tomtmark, oaktat naturvärden. Vilket i sin tur skulle försvåra stadsutveckling och bostadsbyggande. Kristdemokraterna säger nej till den här typen av förslag, som i regel också är särskilt dåligt anpassade efter svenska förhållanden.

✓ BORT MED EU-REGLERINGEN AV VARG OCH SKARV

Vargen har sedan länge uppnått det som kallas gynnsam bevarandestatus i Sverige, och svensk vargförvaltning borde därför inte vara en fråga som är underkastad EU:s art- och habitatdirektiv. EU-direktivet ålägger medlemsländerna bevarandearbete rörande vissa bestämda arter, exempelvis vargen. Det är dock utformat på ett väldigt stelbent – för

att inte säga rent kontraproduktivt – sätt, genom en lista från 1992 över vilka arter som då ansågs ha behov av skydd. Det säger sig självt att läget har förändrats på 30 år, inte minst vad gäller vargens ställning. EU-kommissionen har efter många år av påtryckningar, bland annat från Kristdemokraterna, nu tagit de första stegen för att ändra på detta genom ett förslag om att omförhandla Bernkonventionen. Det är angeläget att det arbetet går i mål, och också landar i en omarbetning av annexet i EU:s art- och habitatdirektiv för att ge medlemsländerna större frihet att förvalta sina rovdjursstammar. På samma sätt bör EU:s fågeldirektiv revideras för att möjliggöra en allmän jakt på skarv.

✓ INTENSIFIERA ARBETET MED REGELLÄTTNADER

EU-kommissionen lovade i början av mandatperioden en princip om "en in, en ut" vad avser nya EU-regler som påverkar våra företag. Det vill säga: om EU antar lagstiftning som blir betungande måste detta uppvägas av lättnader i andra avseenden. Hösten 2023 ökade EU-kommissionen målsättningen och utlovade att minska företagens administrativa rapporteringsbördan med 25 procent. Det är angeläget att detta inte bara blir tomma löften. Inte minst har den pålagda regleringsbördan varit omfattande i olika reformer kopplade till miljö- och klimatarbetet. Det är viktigt att arbetet med regellättnader inte bara finns med på agendan, utan också trappas upp och tillåts väga tyngre än andra politiska målsättningar vid intressekonflikter med andra politiska målsättningar. Om regelbördan blir för tung finns det en risk att företag lägger ned sin verksamhet, istället för att ställa om till en mer miljö- och klimatsmart verksamhet. När EU lagstiftar måste vi alltid ställa oss frågan; står de problem, merkostnader och arbetsinsatser som denna lag ger upphov till i proportion till vad den vill uppnå?

✓ OMVÄRDERA ATTITYDEN TILL KOR I EU:S KLIMATPOLITIK

Det är inte kossornas fel att världen står inför en klimatutmaning. EU måste ändra attityd till biogena utsläpp inom jordbruket. Kor är en central del av jordbruket och en nyckel till god försörjningsförmåga. En ko kan ge både mjölk och kött genom att bara äta gräs. Att med miljö- och klimatargument lägga pålagor på den inhemska matproduktionen så att den inte kan konkurrera och vi

istället importerar köttprodukter från länder utanför EU är direkt klimatskadligt och ett hot mot våra öppna landskap och den biologiska mångfald som finns kring våra gårdar. De nationella klimatbetingen som EU ålägger nationerna via den så kallade bördefördelningen behöver vid nästa revidering omarbetas för att på ett bättre sätt ta hänsyn till jordbrukets unika bidrag till kulturlandskap, kultur, biologisk mångfald och beredskap utan att klimatambitioner totalt sett för unionen sänks.

✓ ETT STÄRKT DJURSKYDD I EU

I Sverige har vi ett starkt djurskydd genom en ambitiös djurskyddslag. Det gäller både sällskapsdjur och produktionsdjur (lantbrukets djur). Det starka djurskyddet har under åren bakåt inneburit högre kostnader och därmed en försämrad konkurrenskraft för svensk djurhållning. Det har olika orsaker, däribland djurskyddet. Jordbruket har tappat produktion inom flera inriktningar, inte minst mjölk. Det har inom EU under lång tid talats om att det ska komma förslag om EU-gemensam djurskyddslagstiftning inom flera områden. Under det svenska ordförandeskapet förbereddes för att ta förslagen vidare. Tyvärr kom inga förslag från kommissionen och i slutet av 2023 kom endast förslag om regleringar kring djurtransporter och några helt nya förslag kopplat till katt och hund. För att stärka djurskyddet inom EU, samtidigt som konkurrensförutsättningarna jämnas ut mellan svenska och övriga europeiska lantbrukare, är det viktigt att EU kommer framåt med förslag om en höjd djurskyddsnivå.

FOSSILFRI OMSTÄLLNING TILLSAMMANS MED TILLVÄXT OCH SOCIAL SAMMANHÅLLNING

Europa och EU står mitt uppe i en omfattande omställning mot fossilfrihet. Innan vi nått fram till 2050 ska unionen som helhet ha nått nettonollutsläpp. Det är en utmaning av enorm dignitet. Målet med den gröna omställningen råder det tämligen bred enighet om, men vägen dit är det delade meningar om. Kristdemokraternas övertygelse är att omställningen går hand i hand med innovation, tillväxt och ekonomisk trygghet för människor. Därför är det bra att EU sätter bindande, ambitiösa, mål för minskade utsläpp av växthusgaser – och extra viktigt vilka det är som får förtroendet att leda det arbetet.

Vägen att uppnå våra gemensamma och ambitiösa mål kommer behöva se olika ut i olika medlemsländer, eftersom ett och samma EU-regelverk kan få helt olika konsekvenser i olika länder. Därför behöver också

flexibiliteten kring hur EU:s medlemsländer uppnår de gemensamma målen öka. Europa behöver en politik som klarar av att kombinera ambitiösa klimatmål med jobb, tillväxt och respekt för landsbygdens förutsättningar. Som välkomnar alla former av fossilfri el och som förstår att en politik som slår mot konkurrenskraften inte bara skadar jobb och tillväxt – utan också de globala klimatambitioner. EU har världens mest långtgående ambitioner om klimatneutralitet. Det är något att vara stolt över. Det innebär också att EU:s möjligheter att stå sig väl i den globala konkurrensen i sig självt blir en klimatfråga. Om marknadsandelar övertas av konkurrerande ekonomier med lägre klimatambitioner skadar det inte bara Europas ekonomi, sysselsättning och tillväxt, utan också den globala klimatomställningen.

KRISTDEMOKRATERNA VILL:

✓ ANSLUT KANDIDATLÄNDER TILL HANDELN MED UTSLÄPPSRÄTTER

EU:s mjuka makt i relation till omvärlden ger möjligheter att påskynda klimatarbetet i de länder som vill bli medlemmar i unionen. Regelverken för de formella processer som styr hur medlemskapsförhandlingar går till, innan ett land kan antas som fullvärdig medlem i EU, bör uppdateras för att på allvar spegla klimatfrågans vikt. Kandidatländer bör stegvis kunna inkluderas i EU:s klimatpolitiska arbete redan innan de är fullvärdiga medlemmar i unionen. Samtidigt bör kandidatländerna snarast möjligt anslutas till EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS). Den etablerade praxisen om att en ETS-anslutning sker först i samband med att länder blir fullvärdiga medlemmar i EU (som var fallet exempelvis med Kroatien 2013, samt Rumänien och Bulgarien 2007) bör överges.

✓ AMBITIÖSA OCH REALISTISKA KLIMATMÅL FÖR 2040

EU:s enskilt viktigaste klimatpolitiska åtgärd är de gemensamma målen för unionens utsläppsminskningar. Medlemsländerna och Europaparlamentet har enats om att EU ska vara klimatneutralt år 2050 och att unionen år 2030 ska ha minskat sina klimatutsläpp med 55 procent i jämförelse med 1990 – där Sverige vid årsskiftet var uppe i nära 40 procents minskning sedan 1990. Under de kommande åren ska delmålet för 2040 också antas. Kristdemokraterna kommer inte använda valrörelsen för att delta i ett budgivningskrig, med landsbygd och konkurrenskraft som insats, om så långtgående målsättningar som möjligt. Målet om klimatneutralitet ska uppnås år 2050 och vägen dit ska vara ansvarsfull och ta hänsyn till alla utvecklingsmål. 2040-målet ska stödja vägen till klimatneutralitet 2050, men innan 2040-målet för klimatutsläppen formellt skrivs in i EU-lag behöver omfattande analyser göras av vilka konsekvenser förslagen har för klimatet, men också för ekonomin, företag, landsbygd, Europas konkurrenskraft och, framför allt, vanliga människor.

✓ GEMENSAM REAKTORTYPSPRÖVNING

Europa behöver mer kärnkraft. Att varje land själva beslutar om de vill eller inte vill ha kärnkraft är självklart. Men EU-regelverk kan stjälpas eller hjälpa. Ett minimikrav är att EU-lagstiftning inte aktivt missgynnar något fossilfritt energislag. Men vad Europa verkligen behöver är att EU arbetar med proaktiva åtgärder. Fler och fler länder överväger nu kärnkraft som ett sätt att minska klimatutsläppen och säkra en stabil energiförsörjning. För att skapa stordriftsfördelar bör arbetet med EU-gemensamma standarder för kärnkraft trappas upp. Idag finns bara gemensamma standarder vad gäller säkerhet, men varje land har egna processer och standarder för hur man godkänner reaktortyper. Steg behöver tas för att strömlinjeforma dessa processer och skapa en inre marknad även för kärnkraftsbyggnation. Genom att skapa stordriftsfördelar för reaktortypsprövning i EU kan vi få ned ledtiderna och få mer ny kärnkraft på plats snabbare. Detta lyfte Kristdemokraterna redan i EU-valet 2019, och sedan dess har även EU-kommissionen pekat ut detta som en möjlighet. Den EU-strategi för små modulära reaktorer (SMR) som Europaparlamentet efterlyst bör också förverkligas.

✓ FOSSILFRIA OCH INTERMODALA TRANSPORTER

Europa behöver påskynda elektrifieringen av transportsektorn för att nå sina högt ställda mål. Det är viktigt att skapa bättre förutsättningar för att få fram mer fossilfria drivmedel inom EU. Det är även nödvändigt att fortsätta främja ett intermodalt transportsystem, där varor kan byta mellan olika transportsätt. De olika transportslagen ska inte ställas mot varandra – tvärtom kompletterar de varandra. Sjöfarten håller på att ställa om till fossilfrihet och EU måste främja den utvecklingen. Även luftfarten är i en omställningsfas och EU måste även underlätta den.

ETT VERKTLIGT SOCIALT EU RESPEKTERAR OLIKHETER

Europas social- och arbetsmarknadssystem är uppbyggda på helt olika sätt i olika länder, och lämpar sig dåligt för gemensamma lösningar. Därför måste alla socialpolitiska ansträngningar från unionens sida bygga på en tydlig respekt för medlemsländernas olikheter.

EU:s hälsopolitik för att skydda och förbättra folkhälsan är vällovlig, liksom att förhindra allvarliga gränsöverskridande hälsohot, så som pandemier. Att bekämpa antibiotikaresistens liksom cancer är viktiga frågor för att skydda EU-medborgare från allvarlig sjukdom.

Tyvärr har vi under de senaste åren sett hur både kommissionen och Europaparlamentet trycker på för allt mer av regleringar på de sociala områdena, trots att EU inte ska ha någon beslutanderätt över dem. Ofta sker det med hänvisning till den så kallade sociala

pelaren inom EU. Kristdemokraterna menar att vård, omsorg, arbetsmarknadsreglering och socialförsäkringar är illa lämpade för gemensamma beslut, eftersom våra länder historiskt hanterat dessa frågor väldigt olika.

Parallellt med detta finns det dock goda exempel att bygga vidare på inom frågor med bäring på det sociala området. Covid 19-pandemin visade hur EU-länderna kan komplettera varandra och hjälpas åt även i socialt ansträngda lägen. Genom patientrörlighet och genom gemensam upphandling av vacciner visade EU att unionen kan leverera i kristider. Det är ett tydligt exempel på unionens mervärde och något att bygga vidare på – utan att för den sakens skull darra på manschetten i frågan om att vårdens organisering, och finansiering, fortsatt ska vara nationell kompetens.

KRISTDEMOKRATERNA VILL:

✓ AVVECKLA EU:S SOCIALA PELARE

EU antog 2017, under svenskt socialdemokratiskt värdskap, den så kallade sociala pelaren. Det är en samling sociala principer, inte bindande i sig – men som allt sedan dess använts för att motivera EU-lagstiftning som till sin natur bättre hade hanterats på nationell nivå. Under den gångna mandatperioden har vi exempelvis fått på plats ett minimilönedirektiv och ett lönetransparensdirektiv. Lagstiftning som i princip gjort att den svenska arbetsmarknadsmodellen nu lever på nåder av framtida utslag i EU-domstolen. Vi ser nu också en ny offensiv från Europas socialdemokrater i frågor med bäring på den sociala pelarens områden. Och de har också i flera fall redan fått gehör för sådana krav från Europaparlamentets majoritet. Nu nöjer man sig inte längre med att kräva EU-reglering av arbetsmarknaden, nu ropar man också efter rena välfärdsregleringar. Det är lätt att avfärda detta som oralistiska krav som aldrig kommer att bli verklighet. Men den regleringsoffensiv av medlemsländernas arbetsmarknader som EU-kommissionen företagit sig under de senaste åren, började också som icke-bindande uppmaningar från Europaparlamentet. Det gäller att dra lärdomar av detta, och dra en tydlig röd linje redan nu. Eftersom varken kommissionen, rådet eller parlamentet lyckats hantera den sociala pelaren som det var tänkt utan hemfaller åt allt fler diskussioner om EU-regleringar som hotar den svenska arbetsmarknads- och välfärdsmodellen – är det Kristdemokraternas uppfattning att EU måste backa från detta socialdemokratiska misstag och helt avskaffa sociala pelaren.

✓ REVIDERAT ARBETSTIDSDIREKTIV FÖR BÄTTRE BEMANNING

EU:s arbetstidsdirektiv reglerar bland annat dygnsvilan, alltså hur många timmar som arbetstagare måste vila varje 24-timmarsperiod. Tillräcklig vila för alla arbetstagare är centralt – men dagens stelbenta EU-regler innebär samtidigt ett hot mot bemanningen i bland annat vården, räddningstjänsten och brandskyddet. Få missade nog debatten om detta sommaren 2023, efter EU-kommissi-

onens senaste framstöt gällande ett förbud mot så kallade dygnspass. Kristdemokraterna vill omförhandla EU:s arbetstidsdirektiv för att ge arbetsmarknadens parter rätt att i kollektivavtal förhandla om bland annat dygnspass. Det skulle vara möjligt att göra en riktad revidering av direktivet, med nya bestämmelser som vid konsensus mellan arbetsmarknadens parter kan ge dessa befohgenheter att bortse från delar av direktivets bestämmelser. En sådan reform är nödvändig för att värna brukarnas behov och för att skapa förutsättningar för tillräcklig bemanning liksom ett planerbart arbets- och familjeliv för svensk blåljus- och omsorgspersonal – inte minst på landsbygden.

✓ MORATORIUM PÅ LÖNEREGLERANDE EU-LAGSTIFTNING

EU:s grundlag, fördragen, är tydliga: Frågor som gäller lönesättning och lönebildning är nationell kompetens. Men trots detta har EU, på skakig rättslig grund, under de senaste åren presenterat och antagit ett antal nya lagstiftningsakter med direkt bäring på just lönebildningen. Detta visar tydligt att EU-kommissionen aktivt väljer att tänja på och kringgå fördragens begränsningar – och vikten av att vi drar i nödbromsen och sätter stopp för den pågående centraliseringen av europeisk arbetsmarknadspolitik. Den svenska partsmodellen ska inte ständigt behöva försvaras i kompromisser med företrädare för länder med minimilönssystem. Lönebildningen ska inte vara en EU-fråga. Kristdemokraterna kommer fortsätta att vara en grindvakt för nya EU-initiativ med bäring på dessa frågor. Sverige bör samtidigt engagera sig fullt ut i den pågående stämningen för fördragsbrott gällande minimilönedirektivet i EU-domstolen.

✓ NEJ TILL EU-REGLERING AV SOCIALBIDRAG ELLER SOCIALFÖRSÄKRINGSSYSTEM

Olika former av försörjningsstöd och socialbidrag är grundläggande delar av den sociala tryggheten i alla EU:s medlemsländer. Förutsättningarna och utmaningarna vad gäller att stödja och hjälpa personer tillbaka i arbete skiljer sig dock väldigt mycket

mellan medlemsstaterna. Kristdemokraterna välkomnar ett utökat utbyte av erfarenheter och bästa praxis mellan medlemsländerna, i linje med den icke-bindande rådsrekommendationen på området. Däremot är vi tydliga med att bindande lagstiftning om en sådan EU-gemensam norm för socialbidrag, som Europaparlamentet krävt i icke-bindande resolutioner, är oacceptabelt. Det är medlemsländerna själva som vet hur försörjningsstödet utformas mest effektivt. Socialpolitiken ska inte flyttas till Bryssel.

✓ NY EU-LAGSTIFTNING MOT ANTIBIOTIKARESISTENS

Antibiotikaresistens hos människor och djur är ett snabbt växande problem, och utgör ett allvarligt och långsiktigt hot som behöver bekämpas. Frågan är geografiskt gränsöverskridande, varför gemensamma EU-åtgärder och nära samarbete över nationsgränser är centralt. EU:s icke-bindande rådsrekommendationer, som kom på plats under det svenska EU-ordförandeskapet och som utgår från ett tvärsektorielt One Health-perspektiv är ett viktigt steg för att adressera frågan. Under kommande mandatperiod behöver nästa steg tas. Kristdemokraterna föreslår ett EU-direktiv som förbinder medlemsstaterna att vidta åtgärder för att främja återhållsamhet när det gäller användning av antimikrobiella medel hos människor och djur. Medlemsstaterna ska kunna arbeta med detta på olika sätt. Dock bör det inte vara frivilligt att ta fram och följa de nationella handlingsplaner som är del av de antagna rådsrekommendationerna. EU bör därutöver vidareutveckla sina samarbeten inom exempelvis HERA som syftar till att säkra tillgång till nya och existerande antibiotika på den europeiska marknaden.

✓ ÄNDRADE MÅL FÖR TOBAKSPOLITIKEN

Det ökade fokuset på cancerbekämpning och EU:s cancerplan, är i grunden något vi kristdemokrater välkomnar. I den kommande revideringen av EU:s tobakslagstiftning bör EU exempelvis dra lärdomar från Sverige, som har Europas lägsta tobaksrelaterade dödlighet. Tack vare regeländringar och normförändringar, exempelvis gällande rökning på krogar, uteserveringar och allmänna platser, liksom på arbetsplatser samt övergången från rökning till snus har tobaksskadorna kunnat begränsas mer än i många andra länder. Den europeiska regleringen av tobaks-

och nikotinprodukter som finns ska inriktas på att minska skadeverkningarna och där är rökning den största utmaningen på europeisk nivå. Kristdemokraterna menar därför att det nuvarande snusförbudet ska hävas, samtidigt som de gemensamma reglerna ska bidra till att begränsa skadeverkningarna från tobaks- och nikotinprodukter, i synnerhet i relation till unga. Kristdemokraterna säger också nej till ett EU-generellt förbud av så kallat tobaksfritt snus, även kallat nikotinportioner eller vitt snus, samtidigt som medlemsländerna bör ges stor frihet att själva utforma sin folkhälsopolitik. Inte minst bör kraftfulla åtgärder för att skydda barn och unga från tobak och nikotin uppmuntras.

✓ NEJ TILL EU-REGLERING AV VÅRD OCH OMSORG

Covidpandemin och dess följdverkningar används i stigande grad för att motivera en ökad EU-inblandning i medlemsländernas hälso- och sjukvårdspolitik. Kommissionen har aviserat kommande EU-lagstiftning kopplad till mental hälsa, och Europaparlamentet efterfrågar därtill nya EU-direktiv om bland annat långtidsvård och psykosociala risker på arbetsplatsen. Det finns uppenbara risker för att medlemsländernas rätt att besluta om vården och omsorgen under nästa mandatperiod kommer att sättas under samma press, som den nationella kompetensen att besluta om lönebildningen har utsatts för under den pågående mandatperioden. Vård och omsorg är ett av de mest människonära politikområdena och Kristdemokraterna är tydliga med att vi inte kommer att acceptera någon rörelse mot en framtida ny EU-lagstiftning som skulle flytta beslutanderätten över vården till Bryssel.

✓ NEJ TILL EU-STYRD BOSTADSPOLITIK

Bostadspolitik är ett område där EU enligt EU-fördragen inte har behörighet att vidta åtgärder, men de som vill att EU ska växa på alla områden driver på för en lång rad EU-initiativ kopplat till bostäder. Europaparlamentets vänstergrupper efterlyser nu allt från särskilda hyresregleringar på EU-nivå till rena EU-subventioner av vissa boendelösningar. För Kristdemokraterna är det uppenbart att svensk bostadspolitik ska utformas och bestämmas i Sverige, och inte i kompromisser med medlemsländer med helt andra förutsättningar och utmaningar. EU ska bara vidta åtgärder om de blir effektivare än

ländernas egna åtgärder och så är inte fallet för bostadspolitik. Subsidiaritetsprincipen måste gälla.

✓ **AVVECKLA EU-CENTRALISERADE ARBETSMARKNADSSTÖD**

Aktiva arbetsmarknadsåtgärder är inte ett rimligt EU-åtagande. Varken ur en rent budgetrestriktiv synvinkel, ur en effektivitetssynpunkt eller ur ett maktodelningsperspektiv – den här typen av åtgärder bör skötas nationellt, inte på EU-nivå. Här behöver EU ta ett steg tillbaka. Ett exempel är att fonden för justering av globaliseringseffekter borde avvecklas. Fonden är till för att ge stöd till varslade och uppsagda arbetstagare vars arbetsplatser försvunnit på grund av större omstruktureringar på arbetsmarknaden. Men trots att fonden upprepade gånger, sedan den inrättades 2007, kritiserats av EU:s revisorer för att vara ineffektiv har den tillåtit leva vidare. Det är inte rimligt. Samtidigt bör vi avvisa de allt högre ropen, nu senast av det belgiska ordförandeskapet, efter att det tillfälliga krisinstrument för arbetslöshetsförsäkringar som EU inrättade under pandemin, SURE, ska göras permanent. Kristdemokraterna säger nej till ett permanent instrument genom vilket medlemsländerna kan låna EU-medel till allehanda typer av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Ansvar för konkurrenskraftiga reformer och en ansvarsfull ekonomisk politik faller på regeringarna i respektive medlemsland.

✓ **REGLERA SOCIALA MEDIER FÖR ATT MOTVERKA PSYKISK OHÄLSA**

Den snabba framväxten av sociala medier är till mycket glädje för människor och har lett till nya affärs- och marknadsföringsmodeller för näringslivet. Hur medierna fungerar i praktiken och hur användningen påverkar framför allt barn och unga är ofta föremål för debatt. Oro finns för att sociala medier används för att dela känslig information med statsmakter, men också för att algoritmer leder till ett beroendeliknande beteende och leder användaren in i filterbubblor som blir direkt skadliga. Barn och ungas digitala medieanvändning har på kort tid blivit allt mer omfattande och förutom den ohälsa som skärmanvändningen bidrar till genom undanträngningseffekter som medför ökat stillasittande, minskad sömn och minskad

gemenskap visar forskning att digitala medier i sig kan ha negativa effekter på ungas psykiska hälsa. Tecken finns exempelvis på att tonåringar som visar oro för sin vikt eller går i suicidtankar snabbt hamnar i bubblor som uppmuntrar till anorexi, bulimi, självmedicinering eller självmord. Sverige är en för liten marknad för att kunna motverka detta på egen hand, vilket gör insatser på EU-nivå nödvändiga. EU har genom Digital Service Act infört regleringar som uppmuntrar och ger utrymme för innovation, men som motverkar potentiella skadeverkningar. Det handlar om att företagen måste dela hur deras algoritmer fungerar med myndigheter och forskare. Vi menar att detta måste utvecklas så att olika typer av begränsningar (användartid, föräldrakontroll, blockering av vissa typer av annonser eller ämnen) är en del av tjänstens grundinställningar, och att användare aktivt måste låsa upp begränsningarna. Vi anser även att relevanta aktörer ska kunna bevisa att deras produkter och tjänster inte leder till beroendeliknande användning. Ett sådant förfarande skulle kunna inkludera godkännande av en panel sakkunniga. Regleringen är ny men kommissionen och tillsynsmyndigheter måste i närtid börja agera mot plattformarna för att snabbt komma till rätta med problemen.

✓ **MOTVERKA SPRIDNING AV ANTISEMITISM, EXTREMISM OCH DESINFORMATION**

Vi vet också att antisemitiska konspirationsteorier frodas på nätet och att antisemitiskt och annat extremistiskt material sprids och delas i sociala medier. Spridningen av antisemitiska konspirationsteorier i sociala medier ökade flerfaldigt i EU under Covid-19-pandemin och efter Hamas terrorattack mot Israel den 7 oktober 2023. Spridning av desinformation och hatpropaganda kan vara systemhotande och är ett gränsöverskridande problem i EU. Det är ett hot mot demokratin, mot värderingarna i EU-fördraget och ytterst mot människors frihet och säkerhet. Därför behöver problemet också tacklas på EU-nivå. Ansvar vilar tungt på de sociala mediejättarna och det är tydligt att plattformarnas egen inställning till antisemitism och annan hatpropaganda påverkar förekomsten. Exempelvis fördubblades förekomsten av antisemitiska uttryck på Twitter/X efter Elon Musks övertagande. Med utgångspunkt

i verktygslådan inom rättsakten för digitala tjänster (reglerna började gälla 17 februari 2024) behöver nu EU börja arbeta mycket mer aktivt med kravställande på de sociala plattformarnas bekämpande av olagligt innehåll.

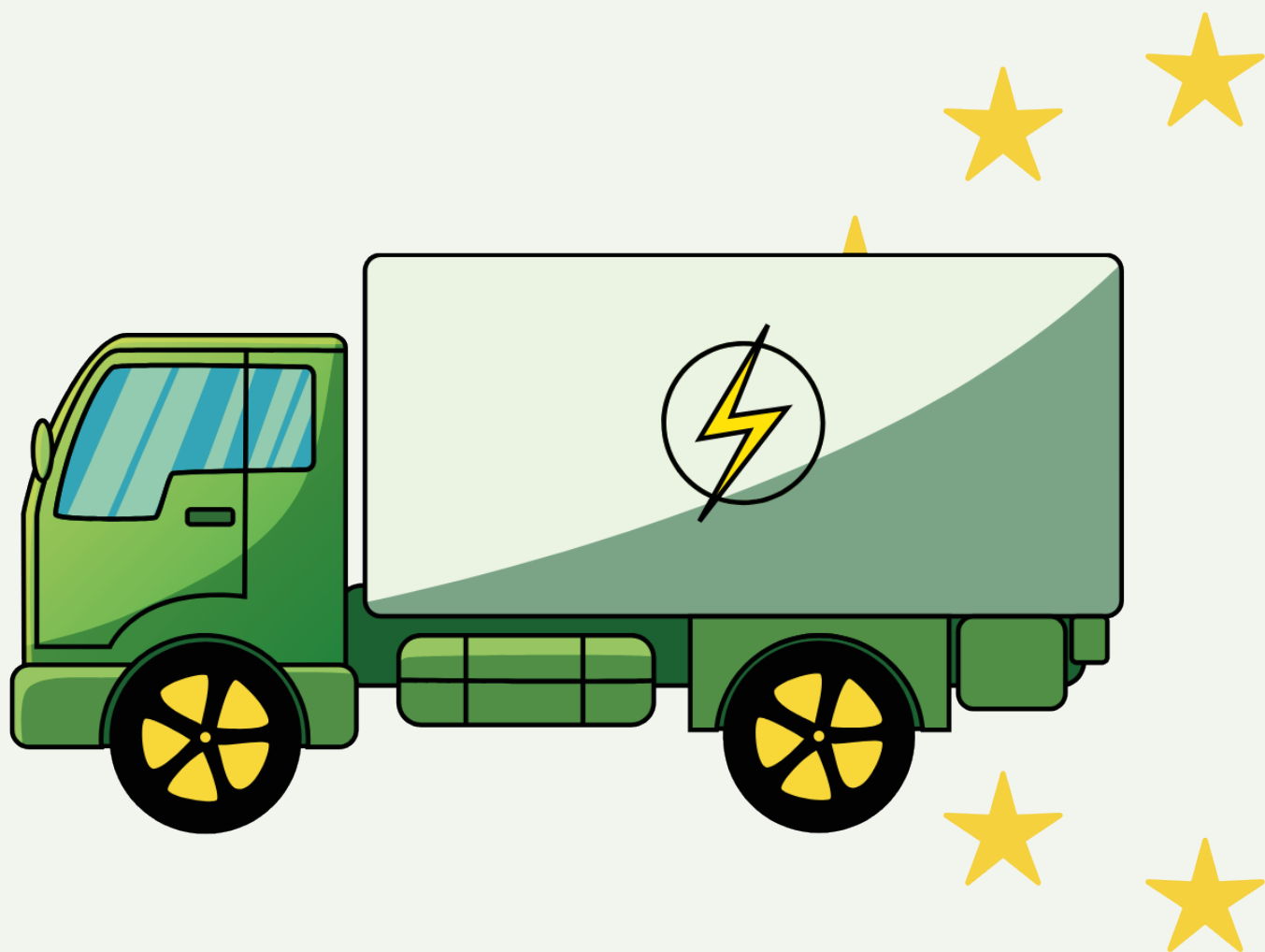
VÄRNA DEN SVENSKA A-TRAKTORN

Kristdemokraterna värnar om den svenska A-traktorn och har i regeringsställning bidragit till att kommissionen ändrat sin syn på frågan. A-traktorn är viktig för frihet och flexibilitet för många ungdomar, inte minst på landsbygden. Mot bakgrund av att A-trak-

torn riskerade att helt förbjudas var det ett steg i rätt riktning när kommissionen lade fram sitt förslag om körkort för ungdomsbilar där A-traktorn ingår. Kristdemokraterna kommer fortsätta värna svenska intressen, svenska ungdomars mobilitet och dagens 15-årsgräns.

ETT BLOMSTRANDE EUROPA MED FRIHANDEL OCH TILLVÄXT

Den fria rörligheten och inre marknaden har varit och är de bästa och starkaste instrumenten för fredsprojektet EU – och en succé ur ett ekonomiskt perspektiv. Det ska vi värna och utveckla. Vi har lärt oss att öppenhet, handel och rättvisa bygger tillit och långvariga relationer.

Kristdemokraterna menar att vi inte kan slå oss till ro – den inre öppenheten behöver fortsatt bli större. Dessutom behöver EU ta nya steg för att bygga öppna relationer med likasinnade regioner och länder i andra delar av världen. Att stärka den inre marknaden har också ett annat och just nu allt tydligare och livsviktig funktion. Europa behöver öka sitt oberoende av omvärlden – av rysk gas,

kinesiska varor och gruvor. Här måste EU ge den europeiska marknaden förutsättningar att konkurrera och utvecklas.

Trots oro och krig i vår närhet, eller kanske just på grund av att vi vet att fred och stabilitet är sköra ting som kräver omsorg och aktivt arbete, måste EU förnya både den inre marknaden och handelspolitiken.

KRISTDEMOKRATERNA VILL:

OMTAG FÖR DEN INRE MARKNADEN MED FOKUS PÅ TJÄNSTER

Handeln med varor är välutvecklad inom EU. Rätten för EU-medborgare att röra sig fritt för att bo, studera och arbeta är väletablerad och välkänd, även om det fortfarande finns en outnyttjad potential här. Däremot har vi under årtionden diskuterat bristerna i hur handeln med tjänster utvecklats – ett område som går trögt och där EU behöver göra insatser.

Några områden är värda att nämnas; exempelvis förenklingar och harmonisering av reglerna för finansiella instrument och digitala tjänster – där försöken att harmonisera ofta följs av nationella särregler eller så vitt skilda sätt att införa harmoniseringen att det i praktiken inte går att bedriva verksamhet på samma sätt i flera EU-länder.

Vi menar att EU-reglering måste börja bli mindre detaljreglerande, så att man inte hindrar innovation och nya lösningar.

GÖR EUROPA KONKURRENSKRAFTIGT PÅ DIGITALISERINGSOMRÅDET

Europa ska inte bara vara öppet för teknisk utveckling och entreprenörskap. Vi måste hitta vägar att vara världsledande på digitaliseringsområdet, för att tillvarata de stora möjligheter som finns att effektivisera ekonomin och offentlig sektor, bidra till innovation och vara till hjälp i samhällsutvecklingen. Som all ny teknik behöver den ramar – därför är det bra att det nu kommer en gemensam EU-reglering av AI-tekniken på plats. Vi kristdemokrater har också drivit på för att regleringen inte ska hindra forskning och utveckling av AI-teknik – så att det är möjligt för AI-utvecklarna att pröva nya vägar och testa gränserna för tekniken, inom ramen för ett etiskt ramverk.

Det är viktigt att ha en reglering som dels skyddar företagets innovation och kreatörers/innovatörers intressen – dels våra medborgerliga och mänskliga rättigheter. Nästa steg för EU är att skapa förutsättningar så att fler investeringar och utvecklingsprojekt inom digitaliseringsområdet förläggs till Europa. EU ligger nämligen efter på nästan samtliga områden, exempelvis AI, molntjänster och tillgången till halvledare –

liksom att säkra den kompetens som behövs för att digitaliseringen ska bli en europeisk framgångssaga.

MINDRE SKADLIGA STATSSTÖD – MER FOKUS PÅ FORSKNING

Europas konkurrenskraft bygger på att vårt näringsliv är snabbt på att anpassa sig till nya tekniska landvinningar och klarar omställningar på marknaden – där forskning och utveckling är helt avgörande faktorer. Företag och branscher ska inte hållas under armarna av olika former av statsstöd, annat än i tider av extrem kris. Ibland fyller statsstöden sin funktion, som i akuta finanskriser eller under pandemin. Kriget i Ukraina och Europas förhållande till växande ekonomier i exempelvis Kina, utmanar dock vår motståndskraft mot lockelsen att subventionera företag och hela sektorer. EU:s regler för statsstöd ska därför hållas till att stödja lokala, regionala och europeiska behov. Det gäller klassiska områden som att tillhandahålla stabila energisystem, vägar, järnvägar och andra generella välfärdsfunktioner. Det är områden som inte alltid kräver statligt stöd, men där regelverket ska möjliggöra stöd vid behov. Exempelvis står Sverige i en situation där staten de kommande åren behöver satsa stora summor på att investera för framtiden och amortera av på den underhållsskuld som exempelvis vägar, järnvägar och energisystem lider av.

De tendenser som finns i andra europeiska länder att lätta på statsstödsreglerna måste hållas tillbaka. Annars riskerar Europa att använda tid och värdefulla resurser i ett växande statsstödskrig, där länderna försöker övertrumfa varandra. Det skulle hota den fria och rättvisa konkurrensen på den inre marknaden och sätta de offentliga finanserna under hård press. Det skulle också leda till skadliga beteenden från näringslivets sida, där investeringar görs där statsstöden är som mest generösa – och ytterligare driva på en negativ spiral av bidragskonkurrens mellan medlemsländerna.

MINSKA REGELBÖRDAN: 1 REGEL IN – 2 REGEL UT

EU har en tendens att detaljreglera på en

nivå som gör bördan tung för näringslivet. Vi vill ha en generell regel för EU-byråkratin om 1 regel in – 2 regler ut. Vi måste börja jobba med hårda signaler gentemot rådet och kommissionen där de för varje nytt regleringsbeslut måste kunna visa hur regelbördan minskar – inte bara i antal regler – utan i minskad total administrativ börda och kostnader för företagen. Innan nya regleringar föreslås måste kommissionen se till att de regler som redan finns följs och inte krockar med varandra. Kristdemokraterna vill därför att kommissionen har ett stående uppdrag att avskaffa regelverk som har liten effekt, är svår att genomföra i praktiken och som skapar stor administrativ börda för företagen.

✓ **UNDANTAGSTILLSTÅND FÖR REGELVERK – FÖR ATT KLARA EUROPAS SÄKERHET**

Det är mycket som står på spel för Europa. Hotet från Ryssland, oförmågan att öka självförsörjningen av sällsynta metaller och mineral, behovet av att öka självförsörjningen av mat och industriproduktion. Det finns skäl att vara orolig för att mycket av EU:s regleringar skapades i en situation där Europa väntade sig evigt vackert väder och en framtid i fredlig harmoni med sin omgivning. Vi ser exempel på där det går långsamt att klara en del av våra utmaningar – och att denna långsamhet är kopplad till miljölagstiftning, upphandlingsregler, statsstödsregler med mera. Kristdemokraterna menar att EU behöver skapa en sorts undantagstillstånd för regelverk att kunna aktiveras i allvarliga situationer eller kriser – där företag och regeringar hävdar att regelverk står i vägen för att öka Europas oberoende och säkerhet. EU:s medlemsländer måste därför komma överens om en mekanism som gör det möjligt för nationella regeringar att överpröva vissa EU-regelverk med hänvisning till säkerhetsläget.

✓ **NYA FRIHANDELSAVTAL MED LIKASINNADE LÄNDER**

I en orolig tid har det blivit uppenbart att Europa behöver skapa större säkerhet i sina handelsrelationer. Om vi ska kunna bibehålla och utöka frihandeln i världen, kan den inte koncentreras till stater vars utveckling vi blir beroende av; exempelvis Kina, vars politiska utveckling gått i allt mer odemokratisk och kontrollerande riktning, samtidigt som många leverantörskedjor går mellan EU och Kina och har gjort oss beroende av den kommunistiska regimens välvilja. Kristdemo-

kraterna menar att EU under de kommande åren måste ta rejäla kliv framåt för att skapa nya frihandelsavtal (liknande de vi idag har med Kanada och Japan) med fler regioner och länder. Vi vill därför återuppta avtalsförhandlingarna med USA och inleda förhandlingar med exempelvis Mercosur i Sydamerika och Indien.

✓ **FRIHANDEL FÖR GLOBAL UTVECKLING**

Tullåttnader och frihandelsavtal är ofta mer effektivt för tillväxt och samhällsutveckling i utvecklingsländer än vad bistånd kan vara. Det pågår en värderingskamp om marknadsutrymme och politiska relationer, inte minst på den afrikanska kontinenten där aktörer understödda av de kinesiska och ryska regimerna är starkt på frammarsch och arbetar aktivt för att vända afrikanska länder emot västvärlden. Kristdemokraterna vill därför att EU fortsätter utveckla användningen av så kallade EBA-avtal med utvecklingsländer, inte minst på den afrikanska kontinenten. Avtalen skall bygga på tullfrihet och handelsfördelar som leder till ökat marknadstillträde och ekonomisk utveckling i utvecklingsländer, och som gynnar diplomatiska och politiska relationer mellan EU och partnerländerna.

✓ **UTVÄRDERA GDPR**

När man inför ny reglering måste man alltid ställa sig frågan om insatsen motsvarar det man vill uppnå. Som kristdemokrater tycker vi att det är viktigt att den personliga integriteten kan skyddas och att enskilda inte blir offer i en teknisk utveckling som kan användas emot dem. Men vi är skeptiska till att GDPR så som den är utformad leder till det man vill uppnå – trots det oerhörda krångel som alla företag och organisationer tvingats underkasta sig. Vi tycker att det kan vara tid att se över GDPR. Här verkar det finnas potential för att minska företagens administrativa börda.

✓ **INRÄTTA ETT EU-SWISH OCH EN DIGITAL ID-HANDLING**

Möjligheten att betala små belopp via swish har revolutionerat och underlättat vardagen för svenskarna. För att underlätta för turism och för att möjliggöra ytterligare en betalningsmöjlighet för näthandeln, tas inom EU olika initiativ till en utveckling av en gränsöverskridande swishliknande betalningslösning inom unionen. Detta gäller även möjligheten att säkert kunna identifiera sig

digitalt inom unionen, för att skapa förutsättningar för att exempelvis kunna ta med sig intygmed mera över nationsgränserna. Det är också viktigt att möjliggöra att hälsodata blir tillgänglig oavsett var man söker vård, samt att E-recept fungerar överallt i unionen. Detta för att värna patientsäkerhet och möjliggöra rörlighet över gränser. Kristdemokraterna menar att EU här har en roll att skapa förutsättningar för lösningar som fungerar i hela unionen.

✓ MÖJLIGGÖR FÖR DIGITAL INCHECKNING FÖR TURISTER

Idag kräver många länder i sin tolkning av regelverket inom Schengensamarbetet att den som checkar in på ett boende identifierar sig genom att fysiskt träffa en person. Detta skapar extra kostnader för exempelvis hotell och pensionat och leder också till onödigt krångel. Kristdemokraterna vill att EU tar initiativ till att utveckla ett säkert system för att kunna checka in digitalt.

✓ RENSA UPP I REGELBÖRDAN FÖR HANDELN

Idag finns det en rad regelverk som ska underlätta för handel med varor mellan EU-länderna. Harmoniseringen kan dock fördjupas ytterligare. Idag finns exempelvis olika regler i olika länder för säljperioder och marknadsföringskampanjer. Det finns också olika regler för plastanvändning (regelverket för engångsartiklar av plast) och olika regler för due diligence (företagsbesiktning, granskning). Detta är ett område där harmoniseringen bör öka, för att inte hindra handeln mellan EU:s medlemsländer och där det inte finns skäl för nationella särregleringar.

✓ INFÖR FLER EU-GEMENSAMMA MÄRKNINGAR AV LIVSMEDEL

Idag finns inga gemensamma standarder för vad som anses vara vegetariska/veganska produkter, gränsvärden för allergener eller för vad som får märkas som exempelvis sockerfri produkt. Många länder har också infört särregler för hur man kan ursprungsmärka matprodukter och vilket innehåll dessa har. Detta leder till att företag måste förhålla sig till särregleringar, vilket skapar hinder i handeln och otydlighet gentemot konsumenterna. Här bör EU skapa större harmonisering och överväga att ha gemensamma märkningar, exempelvis av vegetariska produkter och vad som får betraktas som sockerfritt.

GRÄNSÖVERSKRIDANDE UTMANINGAR LÖSER VI BÄST I BRYSSSEL

Hela vårt land påverkas av de beslut som fattas i Bryssel. Beslut som ofta får direkt påverkan på vår nationella lagstiftning. Gränsöverskridande utmaningar löser vi bäst tillsammans.

Men medlemsländernas olikheter behöver få plats och respekt i samarbetet. Vi tror att beslut ska fattas där de hör hemma – vissa i EU och andra här hemma.

GÅ MED I KD
KD.NU/BLIMEDLEM

K
D